

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 13/2 2024 s. 801-815, TÜRKİYE

J. F. MAZAS OP.36 “ETUDES SPÉCIALES” ETÜT KİTABINDAKİ 15 NUMARALI ETÜDÜN SAĞ VE SOL EL KULLANIMI İLE MÜZİKAL DİNAMİKLERİNİN VİYOLA EĞİTİMİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Derya YAZICI*

Geliş Tarihi: 21 Kasım 2023

Kabul Tarihi: 28 Mayıs 2024

Öz

Bu araştırma, çalgı eğitimi verilen kurumlarda viyola eğitiminde yararlanılan, J. F. Mazas'ın op.36 “*Etudes Speciales*” metodunda yer alan 15 numaralı etüdünün sağ ve sol el kullanımı ile müzikal dinamikleri bakımından incelenmesine yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini “J. F. Mazas Op.36 *Etudes Speciales*” etüt kitabında bulunan 15 numaralı etüt oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında belge tarama tekniği kullanılmıştır. Etüt incelenirken farklı ritim kalıpları, yay şekilleri, pozisyon geçişleri, artikülasyon durumları ve mordent uygulama biçimleri ölçü bazında açıklanarak araştırmacının elde ettiği bulgular doğrultusunda çalışma önerileri sunulmuştur. Etüdün 41 ölçüden oluştuğu, Fa majör tonda yazıldığı, mordent süsleme çeşidini çalıştırdığı ve mordent kalıplarının etüt içerisinde açık bir şekilde yazıldığı, I, II, III, IV, V. pozisyon geçişlerinin doğru yapılmasını amaçladığı, ayrıca legato, tenuto ve bağlı staccato tekniklerinin uygulandığı anlaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Viyola eğitimi, Mazas, viyola, teknik, etüt

J. F. MAZAS OP.36 INVESTIGATION OF RIGHT AND LEFT HAND USE AND MUSICAL DYNAMICS OF ETUDE NUMBER 15 IN THE ETUDE BOOK “ETUDES SPÉCIALES” IN TERMS OF VIOLA EDUCATION

Abstract

This research is a descriptive study aimed at examining etude number 15 in J. F. Mazas's op.36 "Etudes Speciales" method, which is used in viola education in institutions where instrument education is given, in terms of right and left hand usage and musical dynamics. Content analysis method was used in the research. The sample of the research was "J. It consists of etude number 15 in the etude book "F. Mazas Op.36 *Etudes Speciales*". Document scanning technique was used to collect data in the research. While examining the etude, different rhythm patterns, bow shapes, position transitions, articulation situations and mordent application styles were explained on a meter basis and study suggestions were presented in line with the findings obtained by the researcher. It has been understood that the etude consists of 41 measures, is written in the F major tone employs the mordent ornament type, mordent

* Millî Eğitim Bakanlığı Müzik Öğretmeni, İnönü Üniversitesi Doktora Öğrencisi, deryayazici.033@gmail.com

patterns are written clearly in the etude, aims to make the I, II, III, IV, V position transitions correctly, and also legato, tenuto and dependent staccato techniques are applied.

Keywords: Viola education, Mazas, viola, technique, etude

Giriş

Viyola, temelleri Rönesans'a dek uzanan bir çalgıdır. İngilizcede "Viola", Fransızcada "Alto", İtalyancada "Viola", Almancada "Bratsche", olarak adlandırılmaktadır (Şekerkan, 1997, s. 43).

Stowell'e (2004) göre viyolaya keman ile birlikte Kuzey İtalya'da rastlanmaya başlanmıştır. Viyolanın ismi 16. yüzyılın başında farklı anlamlar ifade etmekteydi. "Rönesans ve Barok dönemlerinde viyol ailesi gelişim göstermiştir. Viyol ailesinde bulunan çalgılar farklı ülkelerde ufak değişiklikler gösterebilirler de çalgı yapımcılarının etkisiyle viyoller, viole da braccio ve viole da gamba adında iki farklı gruba ayrılmalarına rağmen benzer şekillerde adlandırılmışlardır" (Özkarar, 2017, s. 17).

Viyola 16 ve 18. yüzyıllar arasında dağarcık bakımından en gelişmiş dönemini yaşamıştır. Viyola daha sonraki süreç içerisinde kemanın yaygın duruma gelmesi ile birlikte duraklama devresine başlamıştır. 18. yüzyılın başlangıcından itibaren viyola ile ilgili genel fikir, viyolanın solo bir çalgı olarak çalınamayacağı, oda müziği topluluklarında ve orkestralarda ikinci planda, sadece ses uyumunu oluşturan, keman kadar öne çıkamayan bir çalgı olarak benimsenmesiydi. İkinci grup kemancıları, viyolanın keman ile aynı teknik zorluklara sahip olmasından dolayı viyola partilerini zorlanmadan çalabiliyorlardı. Bu durum orkestra bakımından daha fazlasını gerektirmediği için viyola eğitimi ve viyola repertuarının gelişimine engel oluyordu. Fakat süreç içerisinde viyolayı iyi çalan viyolacıların kendilerini göstermesi ile birlikte artık viyolanın solo çalgı olarak çalınabileceği düşüncesi ön plana çıkmıştır ve bu gelişmeden sonra profesyonel viyola eğitimine gereksinim hissedilmiştir (Görgülü, 2006, s. 1).

18. yüzyılda en son formuna sahip olan viyola, yaylı çalgılar grubunun bir üyesidir. Klasik dönemin başlangıcı ile birlikte orkestra ve oda müziği içerisindeki yerini almış olan viyola, Romantik dönemin başlangıcından itibaren solo çalgı olma özelliğini de ön plana çıkarmıştır (Bektaş, 2010, s. 98).

1808 yılında kurularak eğitim vermeye başlayan Milano Konservatuvarında Alessandro Rolla ilk viyola eğitimi derslerini vermeye başlamıştır. 1895 yılında Paris Konservatuvarında viyola dersleri programa eklenmiş, ileriki süreç içerisinde müzik eğitimi veren okullara ve konservatuvarlarda viyola dersleri zamanla artmıştır (Görgülü, 2006).

19. yüzyılın sonuna doğru viyola, tekrar kendini göstermeye başlamıştır. Bu süreçte viyola için çeşitli düzenlemeler yapılmış, viyola için isteğe bağlı orijinal eserler yazılmıştır. O dönemin başlarında birçok besteci ve sanatçı kendilerini viyolaya adanmışlardır. Günümüzde "Viyola Rönesansının Öncüleri" adıyla bilinen Hermann Ritter (1849) ve Lionel Tertis (1876) bu kişilere birer örnektir. Onları Paul Hindemith ve Vadim Borissowsky takip etmektedir (Zeyringer, 1985, s. 59). Ayrıca 20. yüzyılda viyolanın solo çalgı olarak ön plana çıkmasında İngiliz Lionel Tertis'in de katkısı bulunmaktadır (Tıknaç, 2010, s. 1).

Dünya çapındaki ilk viyola eğitimleri 1808 yılında başlayan Milano Konservatuvarı'nda başlamıştır. Günümüzde de müzik eğitimi verilen çeşitli kurumlarda devam etmektedir. Bu kurumlarda çalgı eğitimine devam eden öğrenciler, çalgı çalma yeteneğini geliştirirler. Böylelikle

bu öğrencilerin sosyal iletişimlerini de geliştirir ve birey olarak duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilirler.

Dünyanın çeşitli yerlerinde birçok müzik okulunda viyola eğitimi verilmeye başlanmasıyla birlikte, çalgı çalmanın doğru tekniklerle öğrenilmesi için kazanımlara uygun bir çalışma planı oluşturulması, öğrenciye yol göstererek, hata yapma ihtimalini azaltacak tekniklerin seçilmesi viyola öğretiminin en önemli aşamasıdır (Ece, Dönmez ve Kınıklı, 2013, s. 939).

Çalgı eğitiminde verimli öğrenmenin gerçekleşebilmesi hedef ve davranışların daha önceden planlanması ile gerçekleşir. Planlanan hedef ve davranışların kazandırılabilmesi için öğrencinin de belirli düzeyde yeteneğe ve öğrenme kabiliyetinde olması gerekir (Şendurur, 2001, s. 154).

Viyola eğitiminde hedeflenen ve öğrenciye kazandırılması istenilen kazanım ve davranışlar, öğrencinin önemli bir altyapı edinmesini sağlar. Bu kazanım ve davranışların öğrenciye kazandırılmasında etütlerin önemi büyüktür. Çalgı eğitiminde tekniğin doğru kullanılması oldukça önemlidir. Öğrenci, sağ el-sol el tekniklerini doğru kullanır ise müzikal dinamiklerin, cümlelerin ve etüdün yorumlanmasında güçlük çekmez ve viyola eğitiminde kolay ilerler. Öğrencinin bu etüt ile kazandığı hedef davranışlar sayesinde ileride karşısına çıkacak daha kapsamlı ve büyük boyutlu eserleri kavraması ve yorumlaması daha kolay olacaktır. Bu durum benzer çalgıların eğitiminde de geçerlidir. Bu noktada Apaydın ve Algı (2024), zeybek tezene tavrı icra becerilerini geliştirme noktasında etüt ve egzersizlerin öğrenmeyi kolaylaştırdığı, dengeli tezene vuruşunu sağladığı ve deşifre becerilerini geliştirdiği gibi sonuçlar paylaşmıştır.

Keman eğitiminde kullanılmakta olan birçok farklı metot ve keman için bestelenen birçok eser, viyolaya uyarlanarak viyola eğitiminde uzun yıllardır kullanılmaktadır. J.F. Mazas'ın op.36 I. ve II. etüt kitapları bu metotlara örnek verilebilir. 200 yıldır kullanılan bu metotlar günümüzde de keman ve viyola eğitiminde kullanılmaktadır.

Jacques-Fereol Mazas, Fransız kemancı ve bestecidir. Jacques-Fereol Mazas'ın yazdığı 75 etüt "*Etudes Spéciales*" kitabı keman için yazılmıştır ve "*Etudes Brillantes*" ve "*Etudes d'Artistes*" olarak üç kitap haline getirilmiştir. Daha sonra viyola için uyarlanmıştır. "*Etudes d'Artistes*" metodu içindeki etütler epeyce zorlayıcıdır ve bu etütler "Paganini 24 Kapris" çalabilmek için ön hazırlık amacıyla çalışılabilir. Öte yandan yaylı sazlarda olduğu gibi diğer sazlarda da eserlere ön hazırlık amacıyla oluşturulmuş egzersiz ve etütlerden yararlanmanın önemli olduğu görülmektedir. Bu noktada Apaydın ve Algı'nın (2020) Zeki Atagür eserlerine ön hazırlık için önerdikleri egzersizler dikkat çekicidir.

Çalgıyı doğru bir şekilde çalabilme, temelde iyi bir çalgı eğitiminin gerçekleşmesi ile doğru orantılıdır. Çalgı eğitimin amacına uygun gerçekleşebilmesi için materyal seçimi oldukça önemlidir. Bu materyaller üç türe ayrılabilir:

1. Daha çok tarihsel ve teorik bilgiler içeren akademik yayınlar ve kitaplar,
2. Sonat, konçerto ve özgün eserleri içerisinde bulunduran albümler,
3. İçinde etütleri barındıran, öğrencinin viyoladaki teknik becerilerini geliştirmeyi hedefleyen metotlar olarak değerlendirilebilir (Sonsel, 2020, s. 88).

İlgili araştırmalar incelendiğinde, Öztürk ve Özay'ın (2008) Mazas Op.36 metodunu sağ ve sol el teknikleri bakımından inceledikleri, Sivri Özkaradigin ve Albuş'un (2021) Mazas Op.36

metodundan 27 numaralı etüdü sağ ve sol el tekniklerine göre inceledikleri, Benian'ın (2019) viyola için bestelenmiş ve kemandan uyarlanmış etütler üzerine inceleme yaptığı görülmektedir.

Etütlerin teknik, form ve icra bakımından incelenmesinin viyola eğitiminde hem öğrencilere hem de eğitimcilere yol gösterdiği düşünülmektedir.

J. F. Mazas viyola etüt kitapları Türkiye'de çok sayıda müzik eğitimi anabilim dalında ve konservatuarlarda kullanılmaktadır ve birçok teknik becerinin kazandırılmasını sağlamaktadır. J. F. Mazas viyola etütlerinin orta ve ileri düzey öğrenciler için uygun olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı J. F. Mazas *Op. 36 "Etudes Spéciales"* etüt kitabında yer alan 15 numaralı etüdün sağ el ve sol el teknikleri ile müzikal dinamiklerini inceleyerek bu teknik ve dinamiklerin viyola icrasına etkilerini tespit etmektir. Yapılan inceleme ile tespit edilen teknikler hakkında öğretmen ve öğrencilere bir bakış açısı kazandırarak söz konusu tekniklerin viyola icrasında kullanımı noktasında yeni davranış biçimleri kazandırmak hedeflenmiştir.

Bu araştırma, viyola eğitiminde birçok tekniğin uygulanmasını sağlayan etütlerin çalışılmasının önemine dikkat çekilmesi ve viyola eğitime katkı sağlayarak viyola eğitimcilerine yol göstermesi, öğrencilere ve öğretmenlere tekniklerin uygulanmasına ilişkin sorgulayıcı bir bakış açısı kazandırması açısından önemli görülmektedir.

1. Yöntem

1.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, J. F. Mazas'ın *Op. 36 "Etudes Spéciales"* metodunda yer alan 15 numaralı etüdün analizine yönelik nitel araştırma modelinde durum tespitine dayalı bir çalışmadır.

1.2. Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini "*J. F. Mazas Op.36 Etudes Spéciales*" etüt kitabında bulunan 15 numaralı etüt oluşturmaktadır. Bu örneklemin seçilme sebebi söz konusu etüdün pozisyon, ritim ve yay teknikleri bakımından zengin bir yapıya sahip olmasıdır.

1.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin toplanmasında belge tarama tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın konusunu oluşturan "*J. F. Mazas Op.36 Etudes Spéciales*" viyola etüt kitabında yer alan 15 numaralı etüt dinamikleri bakımından incelenmiştir. Etüt incelenirken farklı ritim kalıpları, yay şekilleri, pozisyon geçişleri, artikülasyon durumları ve mordent uygulama biçimleri ölçü bazında açıklanarak araştırmacının elde ettiği bulgular doğrultusunda çalışma önerileri sunulmuştur. Toplanan verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, metin içinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir (Stone vd., 1966, s. 213).

2. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde farklı ritim kalıpları, yay şekilleri, pozisyon geçişleri, artikülasyon durumları ve mordent uygulama biçimleri ölçü bazında incelenmiştir.

Tablo 1: Etüt Künye Bilgileri

Etüt Numarası	15
Etüdün Temposu	Allegro Moderato
Etüdün Tonalitesi	Fa Majör
Etüdün Ölçüsü	4/4
Etüdün Toplam Ölçü Sayısı	41

Tablo 1’de,
etüdün

15 numaralı
Allegro

Moderato temposunda ve fa majör tonalitesinde yazıldığı, 4/4 ölçüde olduğu ve 41 ölçüden oluştuğu görülmektedir.

Mordent

The musical score for Etüt 15 is presented in a single melodic line on a grand staff. It begins with a forte (f) dynamic and a mordent marking over the first measure. The piece is in 4/4 time and F major. The score includes various articulations such as slurs, accents, and mordents. Dynamic markings include f, sf, and p. A 'dolce' marking is present in measure 13. The piece concludes with a piano (p) dynamic in measure 41.

The image displays a musical score for a piece titled "J. F. Mazas Etüt Op. 36: 15". The score is written in 12/8 time and consists of eight staves of music. The first staff starts at measure 2, and the subsequent staves are labeled with measure numbers 24, 27, 30, 33, 35, 37, and 40. The music is characterized by intricate rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and various dynamics such as *sf* (sforzando), *f* (forte), and *cresc.* (crescendo). The score also includes fingering numbers (1-4) and articulation marks like slurs and accents. The final measure (40) ends with a double bar line.

Şekil 1: J. F. Mazas Etüt Op. 36: 15

2.1. Etüt No. 15'e Genel Bakış

Fa majör tonunda yazılan etüt toplam 41 ölçüden oluşmaktadır. Bu etütte özellikle klasik dönem eserlerinde sıkça görülen farklı ritim gruplarının arka arkaya geldiği ve ölçülere direkt olarak uyum sağlayabilme davranışının kazandırılmasının hedeflendiği düşünülmektedir. Ölçülere bakıldığında etüdün karakteristik özelliği ve yaratılış amacı ortaya çıkmaktadır. Farklı özellikleri barındıran etüt, viyola eğitiminde erken dönemde çalışılmakta olan bir tonda yazıldığı için zorlayıcı bir tonaliteye sahip değildir. Etüt, farklı ritim gruplarının çalıştırılmasını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra iyi bir "mordent" çalışmasıdır. Etüt incelendiğinde hem yukarı

mordent hem de aşağı mordent çalıştığı görülmektedir. Tablo 2’de, aşağı ve yukarı mordent yazılışı ve çalınışı ile ilgili örnekler verilmiştir.

Tablo 2: Aşağı ve Yukarı Mordent Yazılış ve Çalınış Şekilleri

Aşağı mordent yazılışı	
Aşağı mordent çalınışı	
Yukarı mordent yazılışı	
Yukarı mordent çalınışı	

Mordent çalışmalarının yanı sıra etüt, pozisyon geçişleri, staccato da çalıştırmaktadır. Tüm bu özellikler dikkate alındığında etüdün ritmik özellikleri ön planda olduğundan metronomla çalışılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Nüanslarda ise yay basıncını arttırmak ve azaltmak yerine bağlı notaların yay üzerinde paylaşımı dengelenerek daha sağlıklı bir sonuç elde edilebilir. Tabloda farklı ritmik değerlerle yazılmış olan mordent çalınışının, etütte aynı ritim kalıplarıyla gösterilmemesine karşın, Mazas tarafından mordent’deki benzer parmak hareketlerinin çalıştırılmasına yönelik egzersizler yazılmıştır.

Tablo 3: Etütteki Ölçülerin Ölçü Sayıları ve Kullanıldıkları Ölçüler

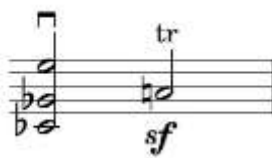
Sıra No	Etütleki Motifler	Motifin Kullanıldığı Ölçü Sayısı	Motifin Kullanıldığı Ölçüler
1		13	1-2-3-4-5-8-9-10-11-12-33
2		10	15-17-19-21-23-24-25-26-27-28
3		3	13-34-35
4		3	16-18-22

5		2	7-30
6		1	36
7		1	37
8		1	38
9		1	39

Tablo 3 incelendiğinde J. F. Mazas Etüt Op. 36 No 15 etüdünde bulunan motiflerin kullanıldıkları ölçü sayısı ve ölçü numaralarının incelendiği görülmektedir. Etütte; 1. sıradaki motiften 13 adet, 2. sıradaki motiften 10 adet, 3. sıradaki motiften 3 adet, 4. sıradaki etütten 3 adet, 5, 6, 7, 8 ve 9. sıradaki motiflerden birer adet bulunmaktadır. 1. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numaraları; 1-2-3-4-5-8-9-10-11-12 ve 33, 2. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numaraları 15-17-19-21-23-24-25-26-27 ve 28, 3. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numaraları 13-34 ve 35, 4. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numaraları 16-18 ve 22, 5. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numaraları 7 ve 30, 6. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numarası 36, 7. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numarası 37, 8. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numarası 38 ve 9. sıradaki motifin bulunduğu ölçü numarası ise 39' dur.

Tablo 4: Etütteki Ölçülerde Kullanılan Yay Teknikleri, Pozisyonlar

Sıra No	Etütteki Motifler	Motiflerde Kullanılan Yay Teknikleri	Motifte Kullanılan Pozisyonlar
1		Legato Bağlı Staccato	1. pozisyon

2		Legato	17 ve 19 numaralı ölçüler dördüncü pozisyon; 23, 28 numaralı ölçüler üçüncü pozisyon; 27. ölçü beşinci ve ikinci pozisyon
3		Legato Bağlı Staccato	13. ölçüde üçüncü pozisyon, 34. ölçüde iki ve üçüncü pozisyon, 35. ölçüde ise birinci pozisyon
4		Legato	1. pozisyon
5		Legato	3. pozisyon
6		Legato	1. 3. ve 4. pozisyon
7		Legato Tenuto	1. 3. ve 5. pozisyon
8		Tenuto	1. pozisyon
9		Detache	1. pozisyon

Tablo 3' e göre, J. F. Mazas Etüt Op. 36 No 15 etüdünde bulunan motiflerde kullanılan yay tekniklerinin ve pozisyonların incelenmiştir. 1. sıradaki motifte legato, bağlı staccato yay teknikleri ve 1. pozisyonun kullanıldığı, 2. sıradaki motifte legato yay tekniğinin ve 17 ve 19 numaralı ölçülerde dördüncü pozisyon; 23, 28 numaralı ölçülerde üçüncü pozisyon; 27. ölçüde ise beşinci ve ikinci pozisyonun kullanıldığı, 3. sıradaki motifte legato ve bağlı staccato yay

teknikleri ve 13. ölçüde üçüncü pozisyon, 34. ölçüde iki ve üçüncü pozisyon, 35. ölçüde ise birinci pozisyon kullanıldığı, 4. sıradaki motifte legato yay tekniğinin ve 1. pozisyonun, 5. sıradaki motifte legato yay tekniğinin ve 3. pozisyonun, 6. sıradaki motifte legato yay tekniğinin ve 1, 3, ve 4. pozisyonların, 7. sıradaki motifte legato ve tenuto yay tekniklerinin ve 1, 3, ve 5. pozisyonların, 8. sıradaki motifte tenuto yay tekniğinin ve 1. pozisyonun, 9. sıradaki motifte ise detaşe yay tekniğinin ve 1. pozisyonun kullanıldığı görülmektedir.

2.2. J. F. Mazas Etüt Op. 36 No 15 Etüdünün Öğrenci Çalışmalarına Fayda Sağlayabilecek Teknik Özellikleri

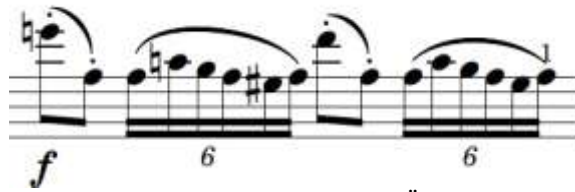
Şekil 2: Etüt No: 15, 1. Ölçü

Teknik Özellikleri: Mordent altılama içerisinde açık olarak yazılmıştır. Altılamanın çalınabilmesi için yayın tamamının altı eşit parçaya bölünerek çalınması önerilebilir. Motifin ikinci vuruşunu oluşturan kalıbın üçlü aralık çalıştırdığı görülmektedir. Üçlü aralık çalışmanın öğrencinin akor tipini tanımlayabilmesini sağlaması bakımından ve öğrencinin arpejleri daha rahat çalabilmesi bakımından faydalı olacağı söylenebilir.

Şekil 3: Etüt No: 15, 15. Ölçü

Teknik Özellikleri: Motif; noktalı onaltılık, otuzikilik, noktalı onaltılık, otuzikilik notadan oluşan tartım kalıbı ile dörtlük notadan meydana gelen 2 kümenin aynı yay hareketine uygulanması esasına göre üçlü aralığın icrasına yönelik yazılmıştır. Legato çalma tekniğinde öğrencinin bütün yay kullanması ve çalışmaya başlamadan önce dizi çalışması önem taşımaktadır.

Şekil 4: Etüt No: 15, 13. Ölçü

Teknik Özellikleri: Motif iki adet altılama dört adet sekizlik notadan oluşmaktadır. Sekizlik notaların bağlı staccato olarak yazıldığı görülmektedir. Bir ölçü içerisinde iki farklı pozisyona geçebilmek için öğrencinin sol el kullanma tekniğinin ve entonasyonunun doğru olması önem taşımaktadır. Mordent altılamalar içerisinde açık olarak yazılmıştır. Altılamaların aynı yayda çalınabilmesi için bütün yay kullanımına dikkat edilmelidir. Yayın etüt çalarken metrik bölünebilmesi için dizi çalışmaları yapılması önerilebilir.

Şekil 5: Etüt No: 15, 16. Ölçü

Teknik Özellikleri: Ölçünün dikkat çeken yönü bağlı olarak gösterilen notalardır. Bu yönüyle motifte pozisyon geçişi olmadan dördüncü parmağın kaydırılarak yeni notaya geçme durumu ve legato yay kullanımı söz konusu olmaktadır.

Şekil 6: Etüt No: 15, 7. Ölçü

Teknik Özellikleri: Yay kullanımı sekiz bağlı olarak yazılmıştır. Yazılan her iki ölçüde de üçüncü pozisyon geçiş yaptırılma amacının olduğu görülmektedir. Pozisyon geçişlerinin daha kolay ve düzgün yapılabilmesi için öğrencinin pozisyon geçişli bağlı dizi çalışmalarının yapılması önerilebilir.

Şekil 7: Etüt No: 15, 36. Ölçü

Teknik Özellikleri: Motifte dört onaltılıktan oluşan ritim kalıbının iki bağlı şekilde yazıldığı görülmektedir. Bu motifte modülasyon yapıldığı ve üçlü aralığa geçmeden önce bir önceki notanın tekrar edilmesinin istendiği görülmektedir. Re notasının önce boş tel daha sonra dördüncü parmak istenmesi, aynı notanın doğru bir şekilde seslendirilmesinin önemli bulunduğunu göstermektedir.

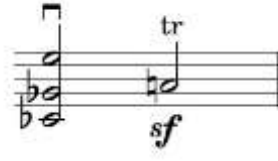
Şekil 8: Etüt No: 15, 37. Ölçü

Teknik Özellikleri: İlk vuruştaki sekizlik ve onaltılığın diğer motiflerden farklı şekilde bağlı olduğu görülmektedir. Diğer onaltılık notalar tenuto olarak yazılmıştır. Motif üçlü aralık çalıştırmaktadır. Üçüncü ve beşinci pozisyonlara geçiş yazılan bu motifte crescendo nüans teriminin uygulanması istenmektedir.

Şekil 9: Etüt No: 15, 38. Ölçü

Teknik Özellikleri: Onaltılık notaların tenuto çalınması istenen motifte üçlü aralıklar kullanılmıştır. Motif birinci pozisyonda yazılmıştır. Beşlisi atılmış dominant yedili akorundaki do notası boş telde duyurulduktan sonra akor kırılarak, si ve mi notaları sırasıyla ikinci ve birinci parmakların kullanımıyla çift ses olarak çalınmalıdır. Akor çalınışında yayı ikiye bölmek ve sağ kol dengesini iyi kurmak önem taşımaktadır.

Şekil 10: Etüt No: 15, 39. Ölçü

Teknik Özellikleri: İkilik notalarla yazılan motifte ilk iki vuruşluk notanın akor olduğu görülmektedir. Akor 1. parmak bemol olacak şekilde do ve sol tellerine birlikte çift ses olarak duyurulduktan sonra kırılarak, 2. parmak re telinde fa notasına basılarak çalınmalıdır. İkinci iki vuruşluk notanın ise tril olarak yazıldığı görülmektedir. Tril olarak yazılan nota sforzando (sf) olarak çalınmalıdır.

2.3 15 Numaralı Etüdün Sol El Kazanımları

Etüt I, II, III, IV, V. pozisyon geçişli olarak çalınmaktadır. Etütte büyük oranda üçlü aralık çalışmaları yapılmıştır. Bağlı notalarda, altılamalarda ve mordentlerin çalınmasında parmak hızı önem taşımaktadır. Etütte az da olsa çift ses kullanılmıştır.

2.4. 15 N Etüdün Sağ El Kazanımları

Etütte büyük oranda legato (bağlı) yay kullanım şekli yer almaktadır. Bağlı notalarda yayın metrik bölünmesinin önemli bir kazanım olduğu düşünülmektedir. Nüans bakımından zengin olan etütte bu nüansların doğru yapılabilmesi için yay baskısı önem taşımaktadır. Ayrıca komşu notalardan oluşan staccatoların aynı yayda ve ısırtmalı hareketlerle seslendirilmesi istenilen bir icra şekli olarak dikkat çekmektedir.

3. Sonuç ve Tartışma

Fa majör tonunda yazılan ve toplam 41 ölçüden oluşan 15 numaralı etüt, mordent süsleme çeşidinin çalışmasına yönelik hazırlanmıştır. Üçlü aralıklarla çift seslerin kullanıldığı ve I, II, III, IV, V. pozisyon geçişleri ile yazılan etütte legato, tenuto ve bağlı staccato teknikleri uygulanmıştır. Ayrıca nüans terimlerinin kullanıldığı etütte nüansların doğru yapılabilmesi için yay basıncını arttırmanın ve azaltmanın doğru yapılması önem taşımaktadır. Ulaşılan bu sonuçlar Özay ve Öztürk (2008)'ün ulaştığı sonuçlarla paralellik taşımaktadır. Özay ve Öztürk (2008) "Keman ve Viyola Eğitiminde Kullanılan Mazas 'Special Etudes Op.36' Metodu'nun Sağ ve Sol El Teknikleri Yönünden İncelenmesi" isimli çalışmalarında *Mazas Op. 36* etüt kitabını incelemişlerdir. 15 numaralı etüdün I, II, III, IV ve V. pozisyon geçişleri ile yazıldığı ve artikülasyon çalıştırdığı, çift ses çalışmalarına yer verdiği, yayı eşit baskılı ve eşit bölümleyerek kullanma tekniklerini çalıştırma amacı ile yazıldığı sonucuna; Alpay (2010) "Viyola Öğretiminde Kullanılan Mazas "Etudes Brillantes Op.36 Book II" Metodu'nun Sağ El ve Sol El Teknikleri Yönünden İncelenmesi" adlı çalışmasında ise etüt kitabında staccato tekniğini geliştirmenin, süsleme çeşitlerinin çalınabilmesinin hedef alındığı sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan araştırma, "legato, bağlı staccato (stakato), tenuto, portato, pizzicato, aksan, arco, çift ses, crescendo, decrescendo, trill, çarpma, süsleme, çift ses, mordan ve flageolet" gibi süsleme ve çalma tekniklerini içermesi yönüyle de Sivri Özkaradigin ve Albuz (2021)'ün "J. F. Mazas Op.36 "Etudes Speciales" Metoduna İlişkin Örnek Analiz Yöntemi (27 Numaralı Etüt Örneği)" isimli çalışmasıyla da benzer sonuçlara sahiptir.

Öte yandan incelenen 15 numaralı etütte

*Mordent”in ölçü içerisinde açık olarak yazıldığı,

* Farklı ritim gruplarının arka arkaya geldiği ve bu ritim gruplarının öğrencilere doğru çalışma davranışı ile kazandırılması amaçlandığı,

*Etüdün erken dönem ve orta seviyede olan bireylerin çalışması için hazırlandığı,

*Uzun bağlarla yazılan kalıplarda yayın metrik olarak eşit parçalara bölünmesi istendiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4. Öneriler

J. F. Mazas Op.36 “Etudes Speciales” metodunda bulunan 15 numaralı etüt legato, tenuto mordent, bağlı staccato, çift ses ve akor çalma gibi birçok temel sağ ve sol el tekniği içermesinden, I-II-III-IV-V. pozisyon geçişlerini çalıştırmasından, tril çalma gibi sol el süsleme tekniğini barındırmasından dolayı çalıştırılması önerilen bir etüttür.

Mazas metodunda farklı tonlarda etütler de bulunmaktadır. Metotta bulunan diğer etütler farklı yay şekilleri, nüans terimlerinin, süsleme tekniklerini içermektedir. Farklı yay şekillerinin kullanılmasını, nüans terimlerinin ve süsleme tekniklerinin uygulanabilmesini sağlamak için metottaki diğer etütlerin de viyola eğitiminde kullanılması önerilmektedir.

J. F. Mazas op.36 “Etudes Speciales” metodu içerisindeki etütler, form bilgisi, yorumlama ve armonik çözümleme açısından da incelenmelidir.

Ülkemizde etüt ve eser inceleme çalışmalarının yaygınlaşması, yeni metot üzerinde çalışanlara ve oluşturulan öğretim programlarına örnek olacaktır.

Metrik bölünmenin sağlanabilmesi için metronomla çalışma tavsiye edilmektedir.

Kaynaklar

- Alpay, A. (2010). *Viyola öğretiminde kullanılan Mazas “Etudes Brillantes Op.36 Book II” metodunun sağ el ve sol el teknikleri yönünden incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Apaydın, A. K. ve Algi, S. (2020). Bağlama için yazılmış Zeki Atagür eserlerinin icra bakımından analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 9(3), 2856-2880. doi:10.15869/itobiad.773772.
- Apaydın, A. K. ve Algi, S. (2024). Türkiye’deki güzel sanatlar liseleri bağlama derslerinde zeybek tezene tekniğinin öğretilme durumu üzerine tespitler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 13(1), 427-436. doi.org/10.7884/teke.1354615.
- Benian, A. B. (2019). *Viyola için bestelenmiş ve kemandan transkripsiyonu yapılmış başlıca etüt kitapları üzerine bir inceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bektaş, T. (2010). Bireysel çalgı olarak viyolanın içerik ve eğitim boyutları üzerine bir çalışma. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 93-101.
- Ece, A. S., Dönmez, E. C. ve Kınıklı, B. B. (2013). Ulusal ve uluslararası alandaki başlangıç viyola metot kitaplarının incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 6(5), 937-959. doi:10.9761/JASSS1329.
- Görgülü, Ö. (2006). *20. yüzyıl çağdaş Türk müziğinde viyola repertuarı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Özkarar, G. (2017). *Tarihsel süreçte gelişen viyola ekolleri*. İstanbul: Hiper.

- Özay, S. ve Öztürk, F. G. (2008). Keman ve viyola eğitiminde kullanılan Mazas “Spéciales Etudes Op.36” Metodu’nun sağ ve sol el teknikleri yönünden incelenmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 57-74.
- Sivri Özkaradigin, B. ve Albuz, A. (2021). J. F. Mazas Op.36 “Etudes Speciales” metoduna ilişkin örnek analiz yöntemi (27 numaralı etüt örneği). *Türk & İslam Dergisi Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8(29).
- Sonsel, Ö. B. (2020). Ayfer Tanrıverdi-viyola metodu 1 ve Ömer Can- viyola eğitimi 1 kitaplarının karşılaştırmalı incelemesi. H. Şahin (Ed.). *Eğitim bilimleri teori, güncel araştırmalar ve yeni eğilimler içinde* (s. 87-99). Karadağ: Çetinje.
- Stone P. J., Dunphy D. C., Marshall S. S, Ogilvie D. M. (1966) *The general inquirer: a computer approach to content analysis*, Massachusetts: The M.I.T.
- Şekerkan, K. (1997). *Viyola*. Filarmoni Sanat. İstanbul: Set Ofset.
- Zeyringer, F. (1985) “Literatür für viola” verlag julius schönvetter jun. Hartberg: Verlag Julius Schonwetter.

Extended Abstract

Analyzing the etudes in terms of technique, form and performance guides both students and educators in viola education. J. F. Mazas viola etude books are used in many music education departments and conservatories in Turkey and provide many technical skills. This research is a descriptive study to examine the etude number 15 in J. F. Mazas' op.36 "Etudes Speciales" method, which is used in viola education in instrument education institutions, in terms of right and left hand usage and musical dynamics.

This research, which is important in terms of drawing attention to the importance of studying etudes that enable the application of many techniques in viola education, guiding viola educators by contributing to viola education, and providing students and teachers with a questioning perspective on the application of techniques, is suitable for intermediate and advanced students of J. F. Mazas viola etudes. In instrument education, it is important to plan the goals and behaviors in advance in order to achieve efficient learning. In order to achieve the planned goals and behaviors, the student must also have a certain ability and learning ability. The sample of the study consists of the etude numbered 15 in the "J. F. Mazas Op.36 Etudes Speciales" etude book. The reason why this etude was chosen by the researcher is that it contains many techniques found in viola etudes by including rhythms consisting of mordent ornaments, position transitions and bow shapes.

In this research, document scanning technique was used to collect the data. The etude numbered 15 in the viola etude book "J. F. Mazas Op.36 Etudes Speciales", which constitutes the subject of the research, was analyzed in terms of dynamics. While analyzing the etude, different rhythm patterns, bow shapes, position transitions, articulation situations and mordent application forms were explained on a measure basis and study suggestions were presented in line with the findings obtained by the researcher.

Many different methods and compositions used in violin education have been adapted to the viola and used in viola education for many years. J.F. Mazas' op.36 I and II etude books are examples of these methods. Used for 200 years, these methods are still used in violin and viola education today. Etude number 15, which has a total of 41 measures written in the key of F major, exercises the mordent ornamentation type. The mordent is written openly within the measure. In the etude, different rhythm groups come one after the other and it is aimed to gain the behavior of getting used to the parties of the etude. Jacques-Fereol Mazas is a French violinist and composer. Jacques-Fereol Mazas wrote 75 etudes for violin, divided into three books, "Etudes Spéciales", "Etudes Brillantes" and "Etudes d'Artistes". The etudes in the "Etudes d'Artistes" method are quite difficult and these etudes can be studied as a preliminary preparation for playing "Paganini 24 Caprices". The analysis of the etudes in terms of technique, form and performance provides guidance to both students and educators in viola education.

J. F. Mazas viola etude books are used in many music education departments and conservatories in Turkey and provide many technical skills. On the other hand, it is seen that it is important to benefit from exercises and etudes created for preliminary preparation for the works in other instruments as well as in string instruments. The etude was written for early and intermediate level individuals and does not have a difficult tone. In the patterns written with long strings, the bow is asked to be divided into equal parts

metrically. It can be said that it would be more accurate to work with a metronome in order to achieve metric division. The etude is an etude in which triple intervals and double voices are used to a great extent. Legato, detache and bound staccato techniques were applied in the etude written with I-II-III-IV-V. position transitions. In the etude where nuance terms are used, it is important to use bow pressure, bow emphasis and dynamics correctly in order to make nuances correctly. Etude number 15 in J. F. Mazas Op.36 "Etudes Speciales" method is an etude that is recommended to be practiced during viola training because it contains many basic right and left hand techniques such as legato, detache, mordent, bound staccato, double voice and chord playing, practicing I-II-III-IV-V. position transitions, and many left hand ornamentation techniques such as trill playing.